

29.11.2010

Avustukset alusten ympäristönsuojelua parantaviin investointeihin

Valtion talousarviossa on myönnetty valtuus saada tehdä sitoumuksia varustamoiden uudisalusinvestointien ympäristötukien myöntämisestä enintään 30 000 000 eurolla (momentti 31.30.46. Alusinvestointien ympäristötuki).

Tuen myöntämisen ehdot on määritelty valtioneuvoston asetuksessa alusten ympäristönsuojelua parantavien investointitukien yleisistä ehdoista (946/2010/12.11.2010). Tuen enimmäismäärästä on säädetty asetuksen 8 §:ssä. Valtioneuvosto on asetusta käsitellessään edellyttänyt lisäksi, että "päätettäessä tuen myöntämisestä vuoden 2010 ensimmäisen lisätalousarvion ja vuoden 2011 täydentävän talousarviesityksen mukaisesti momentin 31.30.46 30 milj. euron valtuudesta kaikissa tukipäätöksissä tuen enimmäismäärä rajataan 8 § 2 momentissa poiketen enintään 50 %:iin alushankkeeseen sisältyvien ympäristötukien lisäkustannuksista".

Tukea haetaan kirjallisesti liikenne- ja viestintäministeriöltä. Hakemukseen liitettävät selvitykset on todettu edellä mainitussa asetuksessa. Lisäksi hakijan tulee esittää selvitys tarkoitukseen hakemistaan tai saamistaan muista julkisista tuista. Hakemukset käsitellään asetuksen 11§:n mukaisesti siten, että kunkin kalenterikuukauden aikana tulleet hakemukset käsitellään ja ratkaistaan yhdessä. Hakemukset tulee toimittaa kunkin kuukauden viimeisenä arkipäivänä kello 16.15. mennessä. Hakemukset toimitetaan osoitteeseen Liikenne- ja viestintäministeriö, kirjaamo, PL 31 00023 VALTIONEUVOSTO tai sähköpostitse kirjaamo@mintc.fi. Käyntiosoite on Yliopistonkatu 5, Helsinki. Hakemuksessa pyydetään mainitsemaan viite LVM/2392/08/2010.

Hakemusten käsittelyn edistämiseksi liikenne- ja viestintäministeriö pyytää huomioimaan tässä hakuohjeessa mainitut asiat.

Hakemuksen liitteineen voi toimittaa suomen ja ruotsin lisäksi myös englanninkielisenä. Englanninkielinen hakemus liitteineen todennäköisesti nopeuttaa hakemuksen mahdollista käsittelyä Euroopan unionin komissiossa.

Marraskuussa 2010 jätettyihin hakemuksiin hyväksytään ne asetuksen 10 §:n mukaiset selvitykset, jotka on toimitettu liikenne- ja viestintäministeriön kirjaamoon viimeistään 15. joulukuuta 2010 kello 16.15. mennessä.

Asiaa hoitaa liikenne- ja viestintäministeriössä erityisasiantuntija Tero Jokilehto puh. (09) 160 28009

1. Yleistä

Asetus alusten ympäristönsuojelua parantavien investointitukien yleisistä ehdoista toimii näissä hakuohjeissa mainittuna tukiohjelmassa.

Tukiohjelmaan sovelletaan Yhteisön suuntaviivoja valtiontuesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01). Tukiohjelmasta tehdään valtiontuki-ilmoitus Euroopan unionin komissiolle ja tukiohjelman käyttöönotto edellyttää komission ennakkohyväksyntää. Yli 7,5 miljoonan euron tuet tulee erikseen ilmoittaa komissiolle. Koska tukimuoto on uusi ja tuen myöntämisen arvioinnissa joudutaan ottamaan huomioon yhteisölainsäädäntö sekä periaatelinjaukset, on jäljempänä kuvattu tähän liittyviä myöntämisperusteita tarkemmin.

Kun valtiontukea myönnetään ympäristötarkoituksiin, sillä on aina oltava kannustava vaikutus. Tämä tarkoittaa sitä, että tuensaajan on sen johdosta muutettava käyttäytymistään siten, että ympäristönsuojelun taso paranee. Tuen ei voida katsoa olevan välttämätöntä pelkästään sillä perusteella, että se parantaa ympäristönsuojelun tasoa. Uusista investoinneista tai tuotantomenetelmistä saatava hyöty ei yleensä rajoitu niiden ympäristövaikutuksiin.

Tuella ei lähtökohtaisesti ole kannustavaa vaikutusta tuensaajaan niissä tapauksissa, joissa hanke on aloitettu jo ennen kuin tuensaaja on jättänyt tukihakemuksen kansallisille viranomaisille.

Tukikelpoisia kustannuksia laskettaessa huomioidaan ylimääräiseen investointiin liittyvät tuotot ja kustannukset viiden ensimmäisen vuoden ajalta.

2. Kuvaukset käytettävistä ratkaisuista/laitteistoista ja niiden vaikutuksista

Hakemuksessa pitää kuvata aluksessa käytettävät ratkaisut/laitteistot, joita käyttämällä voidaan ylittää nykyinen ympäristönsuojelullinen taso. Tällaisia ratkaisuja/laitteistoja voivat olla erilaiset energiatehokkuutta parantavat ratkaisut kuten esimerkiksi propulsiotekniikat ja muut moottoritekniset ratkaisut, rungon muodon optimointi ja lämmön talteenoton kehittäminen sekä päästöjen vähentämiseen liittyvät ratkaisut kuten esimerkiksi matalarikkisen polttoaineen ja/tai nesteytetyn maakaasun käyttö, katalysaattorit, joilla vähennetään typen oksidien päästöjä ja rikkipesurit, joilla vähennetään rikin päästöjä sekä erilaiset jätevesien ja painolastivesien käsittelytekniikat.

Hakemuksessa kuvataan ratkaisujen/laitteistojen käytön vaikutukset jaoteltuina taloudellisiin vaikutuksiin ja ympäristönsuojelullisiin vaikutuksiin. Taloudellisia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi säästö polttoainekustannuksissa parantuneen polttoainetalouden seurauksena, vesienkäsittelyjärjestelmien asentamisen aiheuttamat lisäkustannukset tai uusien moottoritekniikoiden käyttöönoton aiheuttamat lisäkustannukset.

Ympäristönsuojelullisia vaikutuksia voivat olla esimerkiksi pienentyneet hiilidioksidipäästöt (CO₂), rikkipäästöt (SO_x), typpipäästöt (NO_x) ja hiukkaspäästöt ilmaan, vesistöön kohdistuvan ravinnekuormituksen ja vesiekosysteemin kannalta vieraiden lajien aiheuttamien muutosten

25576 0.6

vähentyminen, veteen ja ilmaan kohdistuvan melun pienentyminen tai laivan aaltojen aiheuttamien haittavaikutusten väheneminen.

Jokainen varustamon identifioima, ympäristönsuojelun tasoa parantava ratkaisu/laitteisto pitää kuvata soveltuvassa laajuudessa (1-2 sivua) sisältäen ratkaisun/laitteiston nimen ja kuvauksen toiminnasta, tiedot käytön aiheuttamista taloudellisista ja ympäristönsuojelullisista vaikutuksista sekä kustannusvaikutuksista. Kustannusvaikutukset määritellään Yhteisön suuntaviivojen valtioneudesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01) ohjeiden mukaisesti. Tiedot kootaan yhteenvedoksi taulukkomuotoon (Liite 1).

3. Tuki yrityksille yhteisön normit ylittäviin toimiin tai ympäristönsuojelun tason parantamiseen yhteisön normien puuttuessa

3.1 Yleistä

Investointituki, joka mahdollistaa sen, että yritykset voivat ylittää ympäristönsuojelua koskevat yhteisön normit tai yhteisön normien puuttuessa parantaa ympäristönsuojelun tasoa, on EY:n perustamissopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla tavalla yhteismarkkinoille soveltuvaa edellyttäen, että Yhteisön suuntaviivoissa valtioneudesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01) 74–84 kohdassa ja jaksossa 3.2 (Tuen kannustava vaikutus ja välttämättömyys) mainitut edellytykset täyttyvät.

Tuetun investoinnin on täytettävä yksi seuraavista edellytyksistä:

a) investointi mahdollistaa sen, että tuensaaja voi parantaa toiminnallaan ympäristönsuojelun tasoa ylittämällä sovellettavat yhteisön normit riippumatta siitä, onko voimassa pakottavia kansallisia normeja, jotka ovat tiukempia kuin yhteisön normit; tai

b) investointi mahdollistaa sen, että tuensaaja voi parantaa toiminnallaan ympäristönsuojelun tasoa yhteisön normien puuttuessa.

Tukea ei saa myöntää, jos parannusten tuloksena yritykset alkavat noudattaa jo hyväksytyjä yhteisön normeja, jotka eivät ole vielä tulleet voimaan.

3.2 Tuki-intensiteetti

Tuki-intensiteetti ei saa ylittää 50 prosenttia Yhteisön suuntaviivoissa valtioneudesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01) 80–84 kohdassa määritellyistä tukikelpoisista investointikustannuksista.

Tuen enimmäismäärästä on säädetty asetuksen 8§:ssä. Valtioneuvosto on asetusta käsitellessään edellyttänyt lisäksi, että "päätettäessä tuen myöntämisestä vuoden 2010 ensimmäisen lisätalousarvion ja vuoden 2011 täydentävän talousarvioesityksen mukaisesti momentin 31.30.46 30 milj. euron valtuudesta kaikissa tukipäätöksissä tuen enimmäismäärä rajataan 8 § 2 momentissa poiketen enintään 50 %:iin alushankkeeseen sisältyvien lisäinvestointien määrästä".

Jos investointi koskee ekoinnovoinnin kannalta keskeisen hyödykkeen hankintaa tai ekoinnovaatiohankkeen käynnistämistä, tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 % edellyttäen, että seuraavat edellytykset täyttyvät:

25576 0.6

a) ekoinnovoinnin kannalta keskeisten hyödykkeiden tai hankkeiden on oltava uusia tai merkittävästi parempia verrattuna alan viimeisimpään kehitykseen yhteisössä. Jäsenvaltiot voivat osoittaa uutuuden esimerkiksi innovaation ja sen markkinoille tuomista tai levittämistä koskevien markkinaedellytysten tarkalla kuvauksella ja vertaamalla sitä alan viimeisimmän kehityksen mukaiseen prosessiin tai organisatoriseen tekniikkaan, jota muut saman alan yritykset yleensä käyttävät;

b) odotettavissa olevan ympäristöhyödyn on oltava merkittävästi vastaavien toimintojen yleisen teknisen kehityksen tuloksena saatavaa hyötyä suurempi;

c) näiden hyödykkeiden tai hankkeiden innovatiiviseen luonteeseen sisältyy ilmeinen teknologinen, taloudellinen tai markkinariski, joka on suurempi kuin vertailukelpoisiin hyödykkeisiin tai hankkeisiin, jotka eivät ole innovatiivisia, yleensä liittyvä riski. Jäsenvaltio voi osoittaa tämän riskin esimerkiksi seuraavien tekijöiden avulla: kustannukset suhteessa yrityksen liikevaihtoon, kehittämiseen vaadittu aika, ekoinnovaatiosta odotettavissa olevat hyödyt verrattuna kustannuksiin ja epäonnistumisen todennäköisyys.

Ekoinnovaatiolla tarkoitetaan kaikenlaista innovaatiotoimintaa, jonka tuloksena ympäristönsuojelun taso paranee merkittävästi tai jonka tavoitteena on parantaa ympäristönsuojelun tasoa merkittävästi. Ekoinnovaatioihin sisältyvät myös uudet tuotantoprosessit, uudet tuotteet tai palvelut sekä uudet johtamis- ja liiketoiminta-menetelmät, joiden käyttö tai käyttöönotto todennäköisesti ehkäisee tai pienentää huomattavasti ympäristöön kohdistuvia riskejä, pilaantumista ja muita luonnonvarojen käytön kielteisiä vaikutuksia kyseisen toiminnan koko elinkaaren ajan.

Innovaatioita eivät ole:

i) pienet muutokset tai parannukset;

ii) tuotanto- tai palvelukapasiteetin lisääminen ottamalla käyttöön valmistus- tai logistiikkajärjestelmiä, jotka ovat hyvin samanlaisia kuin jo käytössä olevat;

iii) liiketoimintatapoihin, työpaikkaorganisaatioon tai ulkoisiin suhteisiin tehtävät muutokset, jotka perustuvat yrityksessä jo käytettyihin organisatorisiin menetelmiin;

iv) muutokset liikkeenjohtostrategiassa;

v) sulautumat ja yritysostot;

vi) prosessin käytön lopettaminen;

vii) jälkirahoitus tai pääomanlisäys;

viii) muutokset, jotka johtuvat pelkästään tuotannontekijöiden hintojen muutoksista, tuotannon asiakaskohtainen mukauttaminen, säännölliset kausittaiset ja muut jaksoittaiset muutokset;

ix) uusien tai merkittävästi parannettujen tuotteiden kauppa.

3.3 Tukikelpoisten kustannusten laskentamenetelmä

Tukikelpoiset kustannukset on rajattava ylimääräisiin investointikustannuksiin, joita yhteisön normeissa vaadittua ympäristönsuojelun tasoa korkeamman ympäristönsuojelun tason saavuttaminen edellyttää, ja ne lasketaan kahdessa vaiheessa. Ensin määritetään ympäristönsuojeluun suoraan liittyvästä investoinnista aiheutuvat kustannukset, joita verrataan tarvittaessa vaihtoehtoiseen tilanteeseen. Sitten vähennetään toiminnan tuotot ja lisätään toimintakustannukset.

Ympäristönsuojeluun suoraan liittyvän investointiosan määrittäminen:

a) kun ympäristönsuojeluun tehtävistä investoinneista aiheutuvat kustannukset voidaan helposti erottaa kokonaisinvestointikustannuksista, tukikelpoisia kustannuksia ovat nämä tarkoin määritetyt ympäristönsuojeluun liittyvät kustannukset;

b) kaikissa muissa tapauksissa ylimääräiset investointikustannukset on määritettävä vertaamalla investointia vaihtoehtoiseen tilanteeseen, jossa valtiontukea ei myönnetä. Oikean vaihtoehtoisen tilanteen muodostavat sellaisesta teknisesti vertailukelpoisesta investoinnista aiheutuvat kustannukset, jonka avulla saavutetaan matalampi ympäristönsuojelun taso (joka vastaa mahdollisia pakottavia yhteisön normeja) ja jonka toteuttaminen ilman tukea olisi uskottavaa ("vertailuinvestointi"). Teknisesti vertailukelpoisella investoinnilla tarkoitetaan investointia kohteeseen, jossa tuotantokapasiteetti ja muut tekniset ominaisuudet ovat samat (lukuun ottamatta niitä ominaisuuksia, jotka liittyvät suoraan ympäristön suojelemiseksi tehtyyn lisäinvestointiin). Lisäksi tällaisen vertailuinvestoinnin on liiketoiminnallisesti tarkasteltuna oltava uskottava vaihtoehto arvioitavalle investoinnille.

Toiminnan tuottojen/kustannusten määrittäminen: tukikelpoiset kustannukset on laskettava, jolleivät Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle (2008/C 82/01), 1.4.2008 luvussa 3.1.1 toisin määrää, ottaen huomioon ylimääräiseen ympäristönsuojeluinvestointiin liittyvät toiminnan tuotot ja toimintakustannukset asianomaisen investoinnin pitoajan viiden ensimmäisen vuoden ajalta. Tämä merkitsee sitä, että tällaiset toiminnan tuotot on vähennettävä ylimääräisistä investointikustannuksista ja tällaiset toimintakustannukset voidaan lisätä niihin.

Tukikelpoinen investointi voi liittyä aineelliseen ja/tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin (EUVL, 2008).

4. Tuki uusien yhteisön normit ylittävien tai yhteisön normien puuttuessa ympäristönsuojelun tasoa parantavien kuljetus-ajoneuvojen hankintaan

Yhteisön suuntaviivoissa valtiontuesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01) kohdissa 73–84 annettuja yleissääntöjä sovelletaan myös tukeen, jota myönnetään yrityksille yhteisön normit ylittäviin toimiin tai – yhteisön normien puuttuessa – ympäristönsuojelun tason parantamiseen liikennealalla. Poiketen siitä, mitä Yhteisön suuntaviivoissa valtiontuesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01) 75 kohdassa määrätään tuki, joka myönnetään hyväksytyjen yhteisön normien mukaisen uuden maantie-, rautatie-, sisävesi- ja meriliikenteessä käytettävän kuljetuskaluston hankintaan, voidaan sallia kun hankinta suoritetaan ennen normien voimaantuloa ja kun uusia yhteisön normeja

25576 0.6

ei sovelleta velvoittaviksi muuttumisen jälkeen taannehtivasti jo aiemmin ostettuihin ajoneuvoihin.

Ympäristönsuojelutavoitteeseen liittyvien liikennealan jälkiasennusten tapauksessa tukikelpoisia kustannuksia ovat hankkeesta aiheutuvat ylimääräiset kokonaisnettokustannukset Yhteisön suuntaviivoissa valtioneudesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01) 80–84 kohdassa määritetyn tukikelpoisten kustannusten laskentamenetelmän mukaisesti, jos nykyisiä kuljetusvälineitä parannetaan sellaiset ympäristönormit täyttäväksi, jotka eivät olleet vielä voimassa kyseisten kuljetusvälineiden käyttöönottopäivänä, tai jos kuljetusvälineisiin ei sovelleta mitään ympäristönormeja (EUVL 1.4.2008 C 82/01).

5. Tuki ennakoivaan yhteisön normeihin mukautumiseen

5.1 Yleistä

Tuen, jota myönnetään sellaisten uusien ympäristönsuojelun tasoa parantavien yhteisön normien noudattamiseen, jotka eivät ole vielä tulleet voimaan, katsotaan EU:n perustamissopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti yhteismarkkinoille soveltuvaksi, jos yhteisön normit on annettu, edellyttäen, että investointi toteutetaan ja saatetaan päätökseen vähintään vuotta ennen normin voimaantulopäivää.

5.2 Tukikelpoiset kustannukset

Tukikelpoiset kustannukset on rajattava ylimääräisiin investointikustannuksiin, joita yhteisön normeissa vaaditun ympäristönsuojelun tason saavuttaminen edellyttää verrattuna olemassa olevaan ympäristönsuojelun tasoon, jota edellytettiin ennen kyseisten normien voimaantuloa.

Tukikelpoiset kustannukset on laskettava ottaen huomioon ylimääräiseen investointiin liittyvät tuotot ja kustannukset investoinnin pitoajan 5 ensimmäisen vuoden ajalta, kuten Yhteisön suuntaviivoissa valtioneudesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01)kohdissa 81, 82 ja 83 vahvistetaan.

6. Tausta- ja viiteasiakirjat

Hakijaa kehoitetaan tutustumaan huolellisesti Yhteisön suuntaviivoihin valtioneudesta ympäristönsuojelulle (EUVL 1.4.2008 C 82/01)ja tarvittaessa sen englanninkieliseen versioon. Molemmat löytyvät Euroopan unionin virallisen lehden kotisivuilta (<http://eur-lex.europa.eu/>).

29.11.2010

Liite 1

Esimerkki ympäristönsuojelun tasoa parantavien laitteistojen yhteenvetotaulukosta.

Laitteiston nimi	Lyhyt toiminnan kuvaus	Vaikutukset perinteiseen ratkaisuun verrattuna		Ylimääräinen investointi-kustannus	Tuotot / lisäkustannukset 5 vuoden ajalta	Tuki-intensiteetti	Tukikelpoiset kustannukset
		Taloudellinen	Ympäristönsuojelullinen				

Taloudelliset vaikutukset perinteiseen ratkaisuun verrattuna, esimerkiksi:

- korkeampi hankintahinta,
- pienempi polttoaineen kulutus,
- korkeammat ylläpitokustannukset,
- korkeammat käyttökustannukset.

Ympäristönsuojelulliset vaikutukset perinteiseen ratkaisuun verrattuna, esimerkiksi:

- pienemmät/selvästi pienemmät/merkittävästi pienemmät CO₂ - päästöt,
- pienempi/selvästi pienempi/merkittävästi pienempi peräaallon muodostus,
- pienempi/selvästi pienempi/merkittävästi pienempi jätevesien aiheuttama ravinnekuormitus,
- pienempi/selvästi pienempi/merkittävästi pienempi veteen kohdistuva melutaso

25576 0.6